

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เป็นทรัพยากรอันมีค่ายิ่งของประเทศชาติ ทั้งนี้ เพราะวิถีแห่งความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ถูกกำหนดให้นิสิตนักศึกษาที่ผ่านกระบวนการ เรียนรู้และพัฒนาอย่างเป็นระบบจากสถาบันอุดมศึกษาทำหน้าที่เป็นผู้สร้างสรรค์และจรรโลงไว้ซึ่งความถูกต้องและความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง ดังนั้นความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพของนิสิตนักศึกษาจึงเป็นสิ่งที่บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องตระหนักถึง เป็นสำคัญ

เป้าหมายประการสำคัญของการพัฒนานิสิตศึกษานั้นมุ่งเน้นที่จะให้นิสิตนักศึกษาเกิดการพัฒนาในตนเองให้สมบูรณ์พร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา การที่จะเอื้อต่อความเจริญเติบโตดังกล่าวนี้ ต้องอาศัยบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถาบัน-อุดมศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่นิสิตนักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียน ดังนั้นกิจกรรมนักศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตนิสิตนักศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา เพราะงานด้านกิจกรรมเป็นการเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษามีส่วนในการแสดงความสามารถในการตัดสินใจ การทำงาน การปรับปรุงบุคคลิกภาพ รู้จักการ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในสังคมของนิสิตนักศึกษาเอง (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528 : 130) และสำหรับนิสิตนักศึกษาที่ได้รับประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมจนประสบความสำเร็จจะทำให้เขาเกิดความมั่นใจในการที่จะก้าวออกไปสู่โลกกว้าง เพราะถ้าหากเขายังไม่ประสบความสำเร็จ เขาก็จะไม่มีเวลาปรับปรุงทักษะบางอย่างที่ยังไม่พัฒนา เช่น การเข้ากลุ่มกับเพื่อนฝูงการทำงานให้สำเร็จตามแผน การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การควบคุมอารมณ์ในการประชุม ฯลฯ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเข้าร่วมกิจกรรมในขณะที่อยู่ในมหาวิทยาลัยมักจะประสบความสำเร็จความก้าวหน้าในชีวิตการทำงานมากกว่าผู้ที่เรียนอย่างเดียวไม่สนใจกิจกรรม (วชิรญา บัวศรี ใน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา บรรณาธิการ 2528 : 77) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่างานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา เป็นการจำลองโลกของความเป็นจริงมาให้นิสิตนักศึกษาได้สัมผัสและฝึกฝนก่อนที่จะออกไปสู่สังคมของการทำงานต่อไป

ในเรื่องที่เกี่ยวกับงานด้านกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่ ทบวงมหาวิทยาลัยได้ตระหนักเป็น อย่างดีว่า เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณสมบัติ เสริมสร้างบุคลิกและสมรรถภาพ ในด้านต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในตัวนิสิตนักศึกษา นอกเหนือไปจากการฟังคำบรรยายในชั้นเรียน เพื่อที่จะได้ทำให้สำเร็จ เป็นบัณฑิตที่เพียบพร้อมไปด้วยความรู้ ความสามารถ มีวิจรรณญาณเฉลียวฉลาด ส่วนรวม มีคุณธรรมและสุขภาพพลานามัยแข็งแรง (อาทร ชนเห็นชอบ 2527: 1) โดยเฉพาะในแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 6 ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า ทบวงมหาวิทยาลัยจะส่งเสริม กิจกรรมนิสิตนักศึกษาให้แพร่หลาย ทั้งในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร การบำเพ็ญประโยชน์ต่อ สังคมส่วนรวม และกิจกรรมที่จัดว่าเป็นการสร้างสรรคประโยชน์ต่อประเทศชาติด้วย ดังนั้นจึง เป็นหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องจัดกิจกรรมให้สอดคล้องและ เป็นไปตามนโยบาย เพื่อให้ กิจกรรมนักศึกษาเกิดประโยชน์แก่นิสิตนักศึกษาอย่างแท้จริง

ทางด้านสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งมีบทบาทต่อการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐก็จะต้องมีหน้าที่ที่จะต้องผลิตบัณฑิตออกมาสนองต่อความต้องการของสังคม ดังนั้นมหาวิทยาลัยเอกชนจึงได้กำหนด เป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตให้ ทัดเทียมกับมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยมุ่งส่งเสริมกิจกรรมที่จะนำชื่อเสียงมาสู่สถาบัน เพราะตระหนัก ว่านักศึกษาและบัณฑิต เป็นผลผลิตของมหาวิทยาลัยเอกชน ซึ่งหากมีผลผลิตที่ดีย่อมแสดงถึงมาตรฐาน การศึกษาของมหาวิทยาลัยด้วย และในส่วนของการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัย เอกชนนั้นจะได้รับการสนับสนุนจากทบวงมหาวิทยาลัย โดยจัดสรรให้ในรูปของความช่วยเหลือมากกว่าตัวเงิน สาเหตุนี้มหาวิทยาลัยเอกชนจึงมีความจำเป็นต้องใช้ เงินทุนของตนเองเพื่อสนับสนุน กิจกรรม ถ้ามหาวิทยาลัยเอกชนใดมีเงินทุนสนับสนุนมากหรือมีความสัมพันธ์อันดีต่อสังคมธุรกิจ โอกาสในการส่งเสริมกิจกรรมก็จะจัดทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมหมาย จันทร์ เรื่อง 2529: 84-86)

นอกจากนั้นการจัดกิจกรรมของมหาวิทยาลัยในส่วนของสโมสรนักศึกษาและชมรมต่าง ๆ นั้น มหาวิทยาลัยเอกชนทุกแห่งมีการวางกรอบระเบียบและจัดอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ เป็นแนวทาง ในการจัดกิจกรรม จากการศึกษาวิจัยและศึกษา เป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย โดย สมหมาย จันทร์ เรื่อง (2529: 85) ได้ตั้งประเด็นปัญหาเกี่ยวกับแนวทางในการจัดทำ กิจกรรมนักศึกษาว่า รูปแบบของงานกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยเอกชนกำหนดไว้ นั้น เป็นการปิดกั้น

ความคิดริเริ่มของนักศึกษาหรือไม่ และนักศึกษาได้รับผลประโยชน์อย่างน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นภาระของมหาวิทยาลัย เอกชนที่ต้องศึกษาวิจัยหาความถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

ดังนั้น เพื่อเป็นการสนองตอบต่อภารกิจที่มหาวิทยาลัย เอกชนจะต้องทำหน้าที่ในการจัดและดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาตาม เป้าประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงต้องการทราบถึงสภาพและรูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัย เอกชน ในปัจจุบัน และต้องการทราบความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษามีต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษา ทั้งนี้ เพื่อ เป็นแนวทางแก่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องต่อการจัดและดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษาจะได้นำผลการวิจัยไปแก้ไขปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษาให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาและสภาพแวดล้อมของแต่ละมหาวิทยาลัย เพื่อให้กิจกรรมนักศึกษาเกิดประโยชน์แก่นักศึกษาสมดังความมุ่งหมายของสถาบัน ในที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. ศึกษาสภาพและรูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัย เอกชน
2. ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษามีต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัย เอกชน
3. เสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัย เอกชน

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพและรูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัย เอกชน 5 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยเทคนิคสยาม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ และมหาวิทยาลัยพายัพ โดยศึกษาครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้

1. ปรัชญา วัตถุประสงค์ นโยบาย
2. ลักษณะโครงสร้างการบริหารงาน
3. ประเภทของกิจกรรมนักศึกษา
4. ขั้นตอนในการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา
5. งบประมาณด้านกิจกรรมนักศึกษา

6. ระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยในการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา
7. อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษา
8. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

รูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษาหมายถึง ระบบและโครงสร้างการบริหารงานกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วยปรัชญา วัตถุประสงค์ นโยบาย ลักษณะโครงสร้างการบริหารงาน ประเภทของกิจกรรมนักศึกษา ขั้นตอนในการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา งบประมาณด้านกิจกรรมนักศึกษา ระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยในการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา และอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษา

มหาวิทยาลัย เอกชนหมายถึง มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยเทคนิคสยาม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์และมหาวิทยาลัยพายัพ

อาจารย์ หมายถึง ผู้บริหารกิจกรรมนักศึกษาและอาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านกิจกรรมนักศึกษา โดยทางมหาวิทยาลัยมีคำสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษามายกิจกรรมนักศึกษา ได้แก่รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ผู้ช่วยรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการนักศึกษา หัวหน้าสำนักงานกิจการนักศึกษา หัวหน้ากองสโมสรมักศึกษา หัวหน้าแผนกกิจกรรมนักศึกษา หัวหน้าแผนกสวัสดิการนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาสโมสรมักศึกษา หรืออาจารย์ที่ปรึกษาชมรมกิจกรรมนักศึกษา

นักศึกษาหมายถึง นักศึกษาที่ทางมหาวิทยาลัยมีคำสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง เป็นคณะกรรมการสโมสรมักศึกษาหรือคณะกรรมการชมรมกิจกรรมนักศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวิธีการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยประชากรที่เป็นรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา หรือผู้ที่ทำหน้าที่บริหารงานกิจการนักศึกษา นายกสโมสรหรืออุปนายกสโมสรมักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษามายกิจกรรมนักศึกษาและที่ปรึกษาของชมรมนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาที่เป็นคณะกรรมการสโมสรและคณะกรรมการชมรม

ซึ่งสุ่มโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากมหาวิทยาลัยเอกชน 5 แห่งคือ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์และมหาวิทยาลัยพายัพ

2. วิธีการที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้คือ

2.1 การศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยได้รวบรวมและศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน เช่น คู่มือนักศึกษา คู่มือการจัดกิจกรรมนักศึกษาของแต่ละสถาบัน ระเบียบข้อบังคับที่ว่าด้วยกิจกรรมนักศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัย และของทบวง-มหาวิทยาลัย ตำรา วิทยานิพนธ์ งานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้อง

2.2 การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้าง เครื่องมือ เป็นแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของรูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษา นอก เหนือจากข้อมูลที่รวบรวมได้จากการศึกษา เอกสาร

2.3 การสอบถาม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เอกสารและการสัมภาษณ์มา วิเคราะห์ เนื้อหาแล้วสร้าง เป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า สอบถามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษามีคูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัย เอกชน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ และบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงสมาคมสถาบันอุดมศึกษา เอกชนแห่งประเทศไทย ขอความอนุเคราะห์ ให้มหาวิทยาลัย เอกชนทั้ง 5 แห่ง จัดหาเอกสารให้แก่ผู้วิจัยตลอดจนอนุญาตให้ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

4. การวิเคราะห์และการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งรวบรวมจากแบบสอบถามความคิดเห็นด้วยการคำนวณ หาค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงสภาพและรูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษา ของมหาวิทยาลัย เอกชน ในประเทศไทย ซึ่งจะ เป็นแนวทางแก่ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม นักศึกษาของมหาวิทยาลัย เอกชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น